

KONCEPCJA PROGRAMOWA

CZTERY FILARY

1. WPROWADZENIE

Przy rodzinnym stole.

Kiedy wejdziemy na ekspozycję poświęconą Janowi Szczepkowskiego (zaaranżowaną przez prof. Katarzynę Chrudzimską-Uherę) do Sali zatytułowanej DOM, zobaczymy wielkoformatowe zdjęcie rodziny siedzącej przy stole. Oprócz dwóch osób, których nazwisk już dzisiaj nie znamy patrzą na nas od lewej:

Jan Szczepkowski – rzeźbiarz, snycerz, człowiek pełen pasji, kochający piękno, zdobywca złotego medalu na wystawie światowej w Paryżu w 1925 roku. Artysta, który w Willi Waleria tworzył i miał w niej swoją pracownię.

Rufin Morozowicz – aktor, śpiewak, ale także producent win, reżyser teatralny, założyciel firmy „Perfection” produkującej kosmetyki i... teść Jana Szczepkowskiego.

Waleria Morozowicz – żona Rufina, również aktorka, kobieta, która na tyle rozwinęła potencjał rodzinnej firmy „Perfection”, że Rufin Morozowicz mógł postawić dom i nazwać go na jej cześć...Willą Walerią.

Maria Morozowicz, córka Rufina i Marii – aktorka teatralna i filmowa, emancypantka, dramatopisarka, założycielka teatru „Problemy”, towarzyska życia Jana Szczepkowskiego.

Jan Szczepkowski, Rufin, Waleria i Maria Morozowicz to cztery niekwestionowane osobowości. Sztuka, rzeźba, teatr, film.

Ileż to sztuki spotkało się przy jednym stole!

2. STÓŁ

Zatrzymajmy się tutaj.

Stół to obiekt przestrzenny, trójwymiarowy, drewniany.

Stół to gładka i miła w dotyku konstrukcja użytkowa.

Stół to to obiekt rodzinny.

Dlatego musi być porządny, solidny,

żeby móc służyć mieszkańcom przez wiele lat.

Aby można było zaprosić do niego gości.

Bo stół to także miejsce spotkań, wymiany myśli, idei.

Stół. Rzeźba codzienności.

Wsparta na czterech solidnych nogach.

3. WILLA WALERIA DZISIAJ

Chcemy aby Willa Waleria stała się takim właśnie stołem, takim interdyscyplinarnym miejscem spotkań, otwartym dla różnych dziedzin sztuki. Miejscem wymiany myśli, miejscem sprzyjającym twórczości, miejscem żywej dyskusji, przestrzenią artystycznej edukacji. Miejscem rzeźby, malarstwa, słowa, teatru, muzyki, rzemiosła oraz innych przejawów działalności artystycznej. Chcemy także, aby na działalność Walerii promieniowały cztery silne osobowości, które niegdyś przy tym prawdziwym stole siedziały. I wychodząc od tej przestrzennej metafory – jaką jest stół - chcemy aby program kulturalny Willi Waleria była wsparty na czterech solidnych nogach. Na czterech filarach, które będą wyznaczać kierunek myślenia o programie kulturalnym naszej instytucji. Na czterech filarach, które będą się ze sobą przenikać i wzajemnie na siebie oddziaływać.

Jakie będą cztery nogi naszego wspólnego stołu?

4. CZTERY FILARY PROGRAMU ARTYSTYCZNEGO

SZTUKA – pierwszy filar.

Sztuka rozumiana jako rzeźba, czyli ekspozycja stała dzieł Jana Szczepkowskiego i promocja jego twórczości, bo tutaj artysta mieszkał i tworzył. Ale także sztuka, jako sztuki plastyczne w ogóle, a więc m.in.: malarstwo, rysunek, fotografia, instalacja, rzeźba, rzemiosło. Na ten filar działalności Walerii złożą się np. warsztaty w odrestaurowanej pracowni Szczepkowskiego, kursy mistrzowskie, ale także plenery, wernisaże, wystawy czasowe innych, współcześnie żyjących artystów, lekcje muzealne, spotkania branżowe, czy panele dyskusyjne na temat sztuki.

HISTORIE- drugi filar.

Willa Waleria i związani z nią ludzie, to źródło wielu historii, których nie może przy naszym stole zabraknąć! Historiami, które zajmą w programie kulturalnym Walerii miejsce szczególne będą opowieści o jej mieszkańcach, artystach, czy ważnych gościach, którzy w jej murach bywali. Sięgnijemy po archiwa rodzinne, niepublikowane dotąd listy, wspomnienia. Historie, to także słowo pisane i ...literacka fantazja. Na przykład teksty dramatyczne Marii Morozowicz. A co za tym idzie; teatr, słowo, kreacja.

Historiami mogą być więc opowieści czerpiące z przeszłości, ale również te budowane na nowo, współcześnie. Historie – oprócz słowa - to także rozmaite narracje i całe bogactwo gatunków. Opowieścią może być wystawa, koncert, warsztat, czy artystyczna interwencja. Każda z historii jest inna i każda, może mieć inną oprawę. W ramach „historii”, będziemy chcieli również opowiadać o sztuce i artystycznym rzemiośle, przyglądać się światu; szukać odpowiedzi na nurtujące nas i artystów pytania. Po to, by razem tworzyć przestrzeń dialogu.

MILANÓWEK-trzeci filar.

Waleria usytuowana jest w miejscu szczególnym, posiadającym unikalny charakter i mikroklimat. Ten kontekst ma według nas niebagatelne znaczenie. Kiedyś, było tu lotnisko. Dziś, jest to Miasto – Ogród. Zatem Waleria to nie tylko dom, ale także przyroda, ogród, którym szczycili się niegdyś mieszkańcy. Chcemy, aby ogród okalający Walerię wrócił do czasów świetności: był otwarty na sztukę i otwarty dla mieszkańców. Jak mówiła Maria Morozowicz, żona Jana Szczepkowskiego – *„ogród okalający Walerię wraz z alejkami, altanami, oranżeriami – to był RAJ.”*

Filar jakim jest Milanówek możemy także rozumieć jako lokalną społeczność z jej potencjałem, jako sposób na wypoczynek, na wydarzenia plenerowe, ale także przyjaźnie z innymi instytucjami kultury w regionie i wszelkiego rodzaju lokalne działania artystyczne.

GOŚCIE-czwarty filar.

Dom tworzą ludzie. Dlatego gośćmi Walerii będą zarówno zwiedzający ekspozycję stałą jak i wszyscy odbiorcy naszej oferty kulturalnej; uczestnicy warsztatów, spotkań, koncertów, wydarzeń. Filar „goście”, to także idea dostępności i otwartości naszej instytucji, np. poprzez dostosowanie jej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na zdjęciu rodzinnym, u Rufina Morozowicza siedzi na kolanach wnuczka Hania, córka Szczepkowskiego. Dlatego wśród uczestników oferty kulturalnej Walerii muszą być dzieci!

I przede wszystkim - goście, to zaproszeni do Walerii artyści, bez których nie da się stworzyć interdyscyplinarnego domu sztuki. To rzeźbiarze, malarze, plastycy, muzycy, aktorzy, literaci, czy działający w przestrzeni Walerii rezydenci. To także historycy sztuki, goście specjaliści, przyjaciele, potomkowie rodziny, oraz wszyscy Ci, którzy będą z nami Walerię współtworzyć: mecenasów, sponsorów, przedstawicieli państwowych instytucji, czy ambasadorów kultury.

5. PODSUMOWANIE

Imię Waleria pochodzi od łacińskiego słowa VALENS – mocny, silny i zdrowy.

Taka była Waleria Morozowicz. Niezależną, otwartą na ludzi, pracowitą i odważną. To ona uczyła swoją córkę ambicji, brania sprawy w swoje ręce, walczenia o prawa kobiet. To dzięki niej, a później jej córce Marii, oraz Janowi Szczepkowskiemu milański dom zamienił się w artystyczną Arkadię dla ówczesnej elity. Bywał w Willi Walerii osobisty adiutant Piłsudskiego Wieniawa Długoszowski, bywały Anna i Monika Żeromskie, generał Sosnkowski, Reymontowie, Witkacy, Osterwa, Zofia i Karol Stryjeńscy. I taka powinna być Waleria dzisiaj: otwarta na ludzi, niezależna, tzn. wolna od politycznych nacisków - ambitna i wyrazista.

Zapraszamy do Willi Waleria.

Domu, w którym mieszka sztuka.

Koncepcję programu artystycznego opracowała i napisała Magdalena Małecka-Wippich,
Specjalistka ds. Kultury w Willi Waleria.